

Gylling fejrer armeniernes moder

100 år er gået, siden Karen Jeppe reddede tusinder af armeniere fra døden.

Sådan så det ud, da hundredevis af armeniere sidste år besøgte Gylling for at hædre Karen Jeppe, der den dag i dag har en nærmest ikonisk frelserstatus i armeniernes historie. Om få måneder vil hun igen blive æret i sin fødeby. Arkivfoto

Det bliver en dag med både fest og alvor i Gylling, når kalenderen viser 2. maj 2015.

Her vil en mindehøjtidelighed markere, at det nu er 100 år siden, at op mod 1,5 mio. armeniere blev fordrevet og dræbt under et folkemord begået af tyrkiske soldater fra det daværende Osmannerrige. Begivenheden fandt sted langt fra vores hjemlige breddegrader, men knytter sig alligevel hertil. Bindeleddet hed Karen Jeppe. En kvinde, der voksede op i Gylling, men som siden blev verdensberømt for at redde tusindvis af forfulgte armeniere fra henrettelse og fangenskab under folkedrabet. Hendes gerninger var så betydningsfulde, at hun blandt armeniere er kendt som 'armeniernes mor', og derfor er det stadig vigtigt at mindes hendes bedrifter, forklarer Mogens Højmark fra Gyllings lokalhistoriske arkiv.

»Karen Jeppe er stadig en væsentlig person og en kæmpe del af armeniernes historie. I virkeligheden er hun måske mere berømt i udlandet, end hun er herhjemme«, siger han.

Karen Jeppe er tidligere blevet fejret i sin fødeby. Sidste år deltog omkring 300 mennesker, heraf et flertal af armeniere, i afsløringen af det mindekors, der blev sat op i hendes ære.

Armeniere strømmer til

Også i år forventer Mogens Højmark et stort fremmøde under markeringen af 100 års jubilæet.

»Præcist hvor mange, der kommer, er svært at sige, men jeg regner med, at der kommer mindst 200-300 armeniere fra Danmark, Tyskland og Danmark for at deltage i dagen«, siger han.

De sidste detaljer i mindedagens program er stadig ved at falde på plads, men der er allerede planlagt en armensk gudstjeneste med bønner for de døde, ligesom Mogen Højmark håber, at der også kan blive plads til nogle musikalske indslag.

»Det bliver en dag med blandede følelser, hvor der både vil være plads til alvor og fest«, fortæller han.

Trænger man til at få opfrisket sin historieviden på området, vil der i marts blive afholdt tre foredrag om emnet. To af dem står Mogens Højmark selv for, når han 11. og 18. marts vil fortælle om henholdsvis

Armeniens historie og Karen Jeppes bedrifter. Det tredje foredrag handler om folkedrabet og bliver holdt af Matthias Bjørnlund, der også er forfatter til en bog om emnet.

Tyrkiet benægter stadig

Det armenske folkedrab har været genstand for stor splid i eftertiden, fordi Tyrkiet aldrig officielt har anerkendt drabene.

Ifølge historien blev armenierne gjort til syndebukke efter Osmannerrigets nederlag under første verdenskrig og derfor drevet på flugt. Mændene blev slået ihjel, mens kvinder og børn ofte blev solgt og holdt som fanger.

»Karen Jeppe hjalp ikke kun armenierne under selve forfølgelsen, hun sørgede også efterfølgende for, at omkring 1800 kvinder og børn blev befriet fra deres fangenskab«, fortæller Mogens Højmark.

Der er stadig uvished om, hvor mange armeniere der blev dræbt, men tallet menes at ligge mellem en og 1,5 mio.